

Sygn. akt II PK 236/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

Protokolant Anna Pęsko

w sprawie z powództwa J. B., J. Bo., B. M. i E. Ł.

przeciwko Prokuraturze Okręgowej w [...]

o odszkodowanie za nierówne traktowanie w zatrudnieniu,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 7 października 2015 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 kwietnia 2014 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powodowie, pozwem przeciwko Prokuraturze Okręgowej domagali się zasądzenia: J. B. 12.746,14 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 28 listopada 2012 r. do dnia zapłaty; J. Bo. 14.858,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 28 listopada 2012 r. do dnia zapłaty; E. Ł. 9.471,21 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 28 listopada 2012 r., do dnia zapłaty i B. M. 18.052,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 28 listopada 2012 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazali, że są prokuratorami pozwanej Prokuratury, którym VI stawkę awansową przyznano dopiero po przepracowaniu pełnych 10 lat w tej jednostce, tymczasem innym prokuratorom – A. K. i J. K. przyznano tę stawkę wcześniej. Takie zachowanie pracodawcy spowodowało wskazane szkody w wysokości ich szeroko rozumianego wynagrodzenia. Miało też ono charakter dyskryminacyjny, stawiający powodów w gorszej sytuacji niż wymienionych prokuratorów A. K. i J. K.

Pozwana Prokuratura wniosła o oddalenie powództw i zasądzenie od powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wskazując, że przy ustalaniu wynagrodzeń była związana przepisami.

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powodów żądane przez nich kwoty, a kosztami sądowymi w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Wyrokiem zaskarżonym rozpoznawaną skargą kasacyjną, Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanej Prokuratury i rozstrzygnął o kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

Zgodnie z ustaleniami przyjętymi w podstawie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego, wszyscy powodowie - mający 1 stycznia 2009 r., tj. w dniu, od którego miała zastosowanie ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 Nr 56, poz. 459), powoływana dalej jako „ustawa zmieniająca”, staż ogólny powyżej 15 lat i staż stanowiskowy na stanowisku prokuratora okręgowego dłuższy niż 5 lat - uzyskali z tym dniem, z tytułu stażu stanowiskowego na stanowisku prokuratora okręgowego wynoszącego ponad 5 a mniej niż 10 lat, wynagrodzenie w V stawce awansowej, a stawkę VI przyznano im dopiero po 10 latach pracy na tym stanowisku. Stawkę VI przyznano: J. Bo. od 1 października 2011 r. (zatrudniony na

stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej 1 października 2001 r.); J. B. od 1 sierpnia 2011 r. (zatrudniony na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej 1 sierpnia 2001 r.); E. Ł. od 1 stycznia 2011 r. (zatrudniona na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej 1 stycznia 2001 r.) i B. M. od 23 kwietnia 2012 r. (zatrudniona na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej 23 kwietnia 2002 r.). Natomiast prokuratorzy A. K. i J. K. mieli 1 stycznia 2009 r. staż stanowiskowy (na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej) krótszy niż 5 lat. Jednakże, ze względu na staż ogólny dłuższy niż 15 lat, uzyskali 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenie w V stawce wynagrodzenia, a po 5 latach na stanowisku Prokuratora Prokuratury Okręgowej VI stawkę. Stawkę VI A. K. uzyskała od 1 września 2010 r. (zatrudniona na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej 1 września 2005 r.), a J. K. od 1 marca 2010 r. (zatrudniony na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej 1 marca 2005 r.). W podstawie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego przyjęto również, że w wyniku zachowania pracodawcy, w okresie objętym żądaniami pozwów powodowie utracili wynagrodzenie w łącznych kwotach wskazanych w pozwie.

Oddalając apelację pozwanej Prokuratury Sąd Okręgowy uznał, że katalog przesłanek dyskryminacji z art. 11³ k.p. nie ma charakteru zupełnego, wobec czego można uznać za dyskryminujące różnicowanie obowiązków pracowniczych z uwagi na kryterium daty zatrudnienia. Powodowie wykazali, że otrzymywali za taką samą pracę wynagrodzenie znacznie niższe od wskazanych przez nich prokuratorów, którzy zostali nominowani do Prokuratury Okręgowej w późniejszym czasie. Byli zatem nierówno traktowani pod względem wynagrodzenia, przy zastosowaniu niedozwolonego kryterium daty zatrudnienia. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie pozwana nie wykazała stosownie do art. 18^{3b} § 1 *in fine* k.p., aby jej działanie nie nosiło cech dyskryminacji lub było oparte na uznanych kryteriach oceny różnicującej. Zgodnie z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorские jest równe, a wysokość wynagrodzenia prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorские różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje. Dlatego, ustalenie wynagrodzenia powodów na niższym poziomie w wyniku zastosowania

przepisów o charakterze wyjątkowym (art. 10 i 11 ustawy zmieniającej), wbrew wykładni systemowej i celowościowej, nie może zostać uznane za racjonalne i uzasadnione. Tymczasem nie narusza zasad równości tylko racjonalne i uzasadnione zróżnicowanie (dyferencjacja) sytuacji prawnej podmiotów ze względu na różniącą je cechę istotną. W tej sytuacji, wobec stwierdzonej dyskryminacji powodów, Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione zastosowanie art. 18^{3d} k.p., który stanowi, że osoba, wobec której pracodawca naruszył zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, ma prawo do odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalane na podstawie odrębnych przepisów. Sąd zaznaczył, że odszkodowanie przewidziane w art. 18 k.p. powinno być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Powinno wyrównywać uszczerbek poniesiony przez pracownika, powinna być zachowana odpowiednia proporcja między odszkodowaniem a naruszeniem przez pracodawcę obowiązku równego traktowania pracowników, a także powinno działać prewencyjnie. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie naruszył zatem powyższych zasad przyznając odszkodowania w wysokości różnic pomiędzy wynagrodzeniami każdego z powodów wyliczonych hipotetycznie przez stronę pozwaną.

Strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w części dotyczącej powodów: J. B., J. Bo. i B. M., wnosząc w skardze kasacyjnej o jego uchylenie w zaskarżonej części lub o jego uchylenie w tej części i orzeczenie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie w całości apelacji w stosunku do powodów objętych skargą kasacyjną i zmianę wyroku Sadu pierwszej instancji przez oddalenie powództwa tych powodów w całości. Pozwana wniosła także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego od powodów na jej rzecz.

Skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego, przez błędną wykładnię: art. 11², art. 11³, art. 18^{3a} § 1-4, art. 18^{3b} § 1 pkt 2, art. 18^{3c} § 1 i 2 i art. 13 k.p. w związku z art. 11 ust. 1 i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy zmieniającej w związku z art. 62 ust. 1eb ustawy o prokuraturze w związku z art. 7 Konstytucji oraz w związku z art. 44 ust. 1-3 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., wskutek przyjęcia, że mogło dojść do naruszenia zasady równego traktowania (niedyskryminacji) w zatrudnieniu, w sytuacji, gdy zasady ustalania wysokości wynagrodzeń danej grupy pracowników, w szczególności kwalifikowanie

poszczególnych prokuratorów do danej stawki wynagrodzenia, są określone przez ogólnie obowiązujące przepisy prawa, a w konsekwencji, także przez niewłaściwe zastosowanie w sprawie ze względu na niewłaściwą subsumcję pod ustalony stan faktyczny art. 11², art. 11³, art. 18^{3a} § 1-4, art. 18^{3b} § 1 pkt 2) i art. 18^{3c} § 1 i 2 i 18^{3d} k.p. Z ostrożności - na wypadek nieuwzględnienia powyższych zarzutów - skarżąca zarzuciła naruszenie art. 18^{3b} § 1 k.p., przez jego niewłaściwą wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zróżnicowanie wynagrodzeń pracowników powstałe na skutek dokonanej w dobrej wierze i w racjonalny sposób interpretacji przez pracodawcę ogólnie obowiązujących przepisów prawa, bezpośrednio ustalających zasady ustalania tych wynagrodzeń, nie stanowi „obiektywnego powodu” w rozumieniu tego przepisu. Niezależnie od powyższego w skardze zarzucono także naruszenie art. 62 ust. 1eb ustawy o prokuraturze i art. 11 ust. 1 i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy zmieniającej, przez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że pozwana miała możliwość przyznania powodom oraz prokuratorom A. K. i J. K., innych stawek wynagrodzenia niż to uczyniła w stosunku do każdego z nich w stanie faktycznym ustalonym w postępowaniu przed Sądami pierwszej i drugiej instancji.

W zakresie podstawy naruszenia przepisów postępowania skarżąca zarzuciła mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., uniemożliwiające prawidłową kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia, przez: a) niewskazanie w uzasadnieniu wyroku, jakie konkretnie działanie lub zaniechanie pozwanej jako pracodawcy stanowiło przejaw nierównego traktowania pracowników i w jakim momencie miało ono nastąpić (w szczególności czy polegało ono na przyznaniu zaniżonej stawki początkowej powodom po zmianie przepisów, czy też przyznaniu w tym momencie zbyt wysokiej stawki prokuratorom A. K. i J. K., a może niepodwyższeniu dotychczasowej stawki powodom w momencie przyznania wyższej stawki któremuś z ostatnio wymienionych prokuratorów lub też niepodwyższeniu dotychczasowej stawki powodom w momencie przyznania wyższej stawki któremukolwiek z prokuratorów jakiegokolwiek innej Prokuratury Okręgowej w Polsce, znajdującemu się w takiej samej, uprzywilejowanej sytuacji jak prokuratorzy A. K. i J. K.); b) niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku, w oparciu o jakie okoliczności Sąd II instancji uznał, że

pozwany „mógł (...) przyznać wszystkim zatrudnionym w jednostce prokuratorom wynagrodzenie nienaruszające zasady równego traktowania”, w szczególności niepowołanie okoliczności, na podstawie których Sąd II instancji nie tylko uznał, że takie zachowanie byłoby zgodne z prawem, ale przede wszystkim, że takie zachowanie powoda nie spowodowałoby naruszenia przepisów powołanych w punkcie 1.1.a skargi; c) niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku, w jaki dokładnie sposób wyliczone zostało odszkodowanie zasądzone na rzecz powodów, w szczególności w odniesieniu do związku przyczynowego pomiędzy rzekomym nierównym traktowaniem powodów przez pozwaną a wysokością szkody; d) niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku, w jaki sposób zdaniem Sądu powinny być prawidłowo interpretowane przepisy dotyczące ustalania wynagrodzeń prokuratorów (w szczególności art. 11 ust. 1 i 10 ust. 2 i 3 Ustawy zmieniającej, art. 62 i następne ustawy o prokuraturze z dnia 20 czerwca 1985 r.) począwszy od 1 dnia stycznia 2009 r., mimo jednoznacznego stwierdzenia (w ramach przyjęcia za własne ustaleń i wniosków Sądu pierwszej instancji), że pozwana powinna (a więc i mogła w zgodzie z przepisami prawa prawidłowo zinterpretować te przepisy:

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niesłuszny jest zarzut obrazy art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji nie ma wszystkich koniecznych elementów lub gdy zawiera kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę kasacyjną. Chodzi o sytuację, gdy treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania wyroku (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II PK 145/11, LEX nr 1165820 i powołane tam orzecznictwo). Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi. W szczególności, co do zarzutów podniesionych odnośnie do rozważanej podstawy skargi w pkt a i b, Sąd Okręgowy wyjaśnił, że zachowanie pozwanej

naruszające zasadę nierównego traktowania polegało na ustaleniu wynagrodzenia powodów, wbrew zasadzie wyrażonej w art. 62 ust. 1 ustawy o prokuraturze, na niższym poziomie w wyniku zastosowania przepisów o charakterze wyjątkowym (art. 10 i 11 ustawy zmieniającej). Tak też Sąd rozumie poprawną wykładnię tych przepisów, co oznacza bezzasadność zarzutu wskazanego w pkt. d. Natomiast podniesiony w pkt c zarzut niewyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku, w jaki dokładnie sposób wyliczone zostało odszkodowanie zasądzone na rzecz powodów, w szczególności w odniesieniu do związku przyczynowego pomiędzy rzekomym nierównym traktowaniem powodów przez pozwaną a wysokością szkody, jest bezpodstawny, skoro ewentualne naruszenie w tym zakresie przepisów prawa przez zaskarżony wyrok nie zostało zakwestionowane podniesieniem stosownych zarzutów naruszenia prawa materialnego dotyczących ustalania szkody. Należy też wziąć pod uwagę, że zarzut naruszenia przepisów postępowania może być podstawą skargi kasacyjnej tylko wtedy, gdy wskazane przez skarżącego uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Dlatego przy przytoczeniu tej podstawy kasacyjnej należy wykazać, w jaki sposób naruszenie wskazanego przepisu postępowania mogło wpłynąć na wynik sprawy. Tymczasem w uzasadnieniu rozpoznawanej skargi nie przeprowadzono wyводу co do wpływu na wynik sprawy zarzucanych uchybień w sporządzeniu uzasadnienia.

Usprawiedliwiona okazała się jednak podstawa naruszenia prawa materialnego. Na wstępie należy stwierdzić bezsporną okoliczność, że istotnie prokuratorzy A. K. i J. K., do których porównują swoją sytuację powodowie, po osiągnięciu 5 lat stażu na stanowiskach prokuratorów prokuratury okręgowej uzyskali wynagrodzenie w szóstej stawce wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy objęci skargą kasacyjną powodowie: J. Bo., J. B. i B. M. stawkę taką uzyskali dopiero po 10 latach pracy na takim stanowisku. Co więcej prokurator A. K. miała staż ogólny krótszy niż wszyscy wymienieni powodowie. Oznacza to, że powodowie, przez pewien okres (mniej więcej rok), uzyskiwali niższe wynagrodzenie od prokuratorów porównywanych mających krótszy stanowiskowy staż pracy w prokuraturze okręgowej. Jak wskazano wyżej, w ocenie Sądu Okręgowego, opisana sytuacja świadczy o dyskryminacji powodów ze względu na kryterium daty zatrudnienia. Zdaniem Sądu, działanie pozwanej w zakresie

przyznawania stawek wynagrodzenia jest zgodne z literalnym brzmieniem przepisów, lecz narusza zasady wykładni systemowej i celowościowej, z uwzględnieniem art. 32 Konstytucji, która powinna prowadzić do wniosku, że prokuratorzy z dłuższym stażem pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej nie mogą mieć niższego wynagrodzenia niż prokuratorzy tej prokuratury z krótszym stażem stanowiskowym. Strona skarżąca twierdzi, że nie może być mowy o dyskryminacji, skoro zaszeregowała prokuratorów do odpowiednich stawek stosując się ściśle do wskazań wynikających z przepisów prawa. Należy wskazać, że twierdzenie to pozostaje w zgodzie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z 27 marca 2014 r., III PK 87/13, dotyczącym wykładni takich samych co do istoty przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych – „p.u.s.p.” (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.) w zbliżonych okolicznościach faktycznych, uznał, że „Zgodne z imperatywnymi przepisami o wynagradzaniu sędziów sądów powszechnych ustalenie sędziemu określonej stawki i wysokości wynagrodzenia zasadniczego nie oznacza ani nie narusza zakazu dyskryminacji lub zasady równego traktowania sędziów danego sądu, przeto bezpodstawne są roszczenia odszkodowawcze sędziego oparte na podstawie art. 18-3d k.p. w związku z art. 5 k.p.”.

Zdaniem Sądu Najwyższego w obecnym składzie, podstawowe znaczenie dla oceny trafności zaskarżonego wyroku ma wyjaśnienie, czy strona pozwana prawidłowo, zgodnie z prawem, ustaliła stawki wynagrodzenia wskazanych wyżej grup prokuratorów. Kwestię tę regulują przepisy dwóch ustaw. Pierwszą jest ustawa zmieniająca, drugą ustawa o prokuraturze. Ustawa zmieniająca w zakresie dotyczącym wynagrodzeń sędziów i prokuratorów miała na celu zmianę systemu ich wynagradzania. Przy czym w odniesieniu do sędziów chodziło o ukształtowanie tego systemu w sposób, który pełniej niż poprzednio będzie realizował wzorzec określony w art. 178 ust. 2 Konstytucji RP. Zmiany dotyczące prokuratorów są natomiast pochodną tych zmian, bowiem utrzymano zasadę porównywalności wynagrodzeń sędziów i prokuratorów analogicznych szczebli. Realizacja tego celu, w istotnym w nin. sprawie zakresie, nastąpiła, po pierwsze, przez ustalenie nowego systemu awansu płacowego, co w odniesieniu do prokuratorów nastąpiło przez zmianę art. 62 ustawy o prokuraturze (dla sędziów analogiczna zmiana art. 91a

p.u.s.p.). Natomiast samo wprowadzenie tej zmiany, tj. przejście z poprzedniego systemu do systemu nowego, nastąpiło (w odniesieniu do prokuratorów) w art. 11 w związku z art. 10 ust. 2-5 ustawy zmieniającej). Przepisy te, w odróżnieniu od art. 62 ustawy o prokuraturze, miały charakter „jednorazowy” w tym sensie, że ich celem było przyporządkowania poszczególnych prokuratorów do konkretnych stawek wynagrodzenia zasadniczego na dzień 1 stycznia 2009 r. (z wyjątkiem unormowania zawartego w art. 10 ust. 5). Analogiczny cel w stosunku do sędziów zrealizował art. 10 ustawy zmieniającej. Art. 11 ustawy zmieniającej nie określa natomiast sposobu awansu płacowego prokuratorów po tej dacie. Tę kwestię reguluje już art. 62 ustawy o prokuraturze. Z powyższego wynika, że ocena zgodności z prawem zaszeregowania powodów musi uwzględniać dwa momenty czasowe, pierwszym jest 1 stycznia 2009 r. – data początkowego zaszeregowania według nowego systemu. Drugim – data zaszeregowania do kolejnej stawki. Sposób początkowego zaszeregowania prokuratorów określa, jak już wskazano, art. 11 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2-5 ustawy zmieniającej. W świetle tych przepisów (czytanych w zakresie istotnym dla sytuacji powodów): z dniem 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenia zasadnicze prokuratorów prokuratur okręgowych określa się w stawkach od czwartej do siódmej (Art. 11 ust. 1). Stawkę wynagrodzenia zasadniczego prokuratora ustala się uwzględniając jego staż pracy na stanowisku zajmowanym 1 stycznia 2009 r., a jeżeli jest to korzystniejsze - staż pracy prokuratora na wszystkich dotychczas zajmowanych stanowiskach sędziowskich lub prokuratorских (ogólny staż pracy); uwzględnienie ogólnego stażu pracy nie może jednak stanowić podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury okręgowej w stawce szóstej i siódmej. Staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy, niezbędny do uzyskania poszczególnych stawek wynagrodzenia zasadniczego, określa tabela, stanowiąca załącznik nr 3 do niniejszej ustawy (art. 10 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy zmieniającej). Zgodnie z załącznikiem nr 3 do ustawy zmieniającej, prokurator prokuratury okręgowej mający na tym stanowisku: (-) staż do 5 lat lub staż ogólny do 15 lat ma prawo do czwartej stawki; (-) staż powyżej 5 do 10 lat lub staż ogólny powyżej 15 lat, ma prawo do piątej stawki; (-) staż powyżej 10 do 15 lat, prawo do szóstej stawki (stażu ogólnego nie uwzględnia się); (-) staż powyżej 15 lat, prawo

do siódmej stawki, (stażu ogólnego nie uwzględnia się).

W świetle powyższych przepisów powodowie zostali 1 stycznia 2009 r. prawidłowo zaszeregowani do 5 stawki wynagrodzenia podstawowego. Wszyscy mieścili się bowiem w przedziale stażu na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej powyżej 5 i poniżej 10 lat (J. Bo. zajmował to stanowisko od 1 października 2001 r., J. B. od 1 sierpnia 2001 r., a B. M. od 23 kwietnia 2002 r.). W ich wypadku nie było potrzeby odwoływania się do stażu ogólnego. Również prawidłowo zostali zaszeregowani do piątej stawki prokuratorzy porównywani. A. K. miała 1 stycznia 2009 r. staż na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej krótszy niż 5 lat (stanowisko to objęła 1 września 2005 r.), lecz jej staż ogólny wynosił w tym dniu 16 lat i 15 dni. Jej prawo do takiego zaszeregowania wynikało więc ze stażu ogólnego, zgodnie z art. 10 ust. 2 w związku z art. 11 ust 1 ustawy zmieniającej. J. K. miał 1 stycznia 2009 r. staż na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej krótszy niż 5 lat (stanowisko to objął 1 marca 2005 r.), lecz jego staż ogólny wynosił w tym dniu 23 lata i 6 miesięcy. Jego prawo do takiego zaszeregowania wynikało więc ze stażu ogólnego, zgodnie z art. 10 ust. 2 w związku z art. 11 ust 1 ustawy zmieniającej. Sposób zaszeregowania do kolejnych stawek wynagrodzenia zasadniczego prokuratorów określa, jak już wskazano, art. 62 ustawy o prokuraturze. W świetle tego unormowania (czytanego w zakresie istotnym dla sytuacji powodów): wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorowskie jest równe; wysokość wynagrodzenia prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorowskie różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje. Wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziów w takich samych jednostkach organizacyjnych sądów powszechnych (art. 62 ust. 1). Wynagrodzenie zasadnicze prokuratora określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku prokuratorowskim (art. 62 ust. 1eb). Zgodnie z powołanymi przepisami, powodowie zostali prawidłowo zaszeregowani do 6 stawki wynagrodzenia podstawowego. J. Bo. uzyskał tę stawkę, zgodnie z art. 62 ust. 1eb, 1 października 2011 r., a więc po upływie kolejnych 5 lat pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej. J. B. uzyskał tę stawkę, zgodnie z art. 62 ust. 1eb, 1 sierpnia 2011 r., a więc po upływie kolejnych 5 lat pracy na stanowisku

prokuratora prokuratury okręgowej. B. M. uzyskała tę stawkę, zgodnie z art. 62 ust. 1eb, 23 kwietnia 2012 r., a więc po upływie kolejnych 5 lat pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej.

Natomiast niezgodnie z powołanymi przepisami (za wcześniej) zostali zaszeregowani do stawki 6 prokuratorzy porównywani. A. K. uzyskała awans do tej stawki 1 września 2010 r. Tymczasem, zgodnie z art. 62 ust. 1 eb ustawy o prokuraturze, kolejną stawkę mogła uzyskać dopiero 1 września 2015 r. (zatrudniona na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej została 1 września 2005 r.), a więc po upływie kolejnych 5 lat (po pierwszych 5 latach) pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej. J. K. uzyskał awans do tej stawki 1 marca 2010 r. Tymczasem, zgodnie z art. 62 ust. 1 eb ustawy o prokuraturze, kolejną stawkę mógł uzyskać dopiero 1 marca 2015 r. (zatrudniony na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej został 1 marca 2005 r.), a więc po upływie kolejnych 5 lat (po pierwszych 5 latach) pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej. Pozwana Prokuratura Okręgowa błędnie zatem uznała, że skoro 1 września 2009 r. prokuratorzy porównywani uzyskali 5 stawkę, to z upływem 5 lat pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej mieli prawo do stawki 6. Pozwana nie wzięła pod uwagę tego, że nie było to kolejne 5 lat pracy na tym stanowisku, jak tego wymaga art. 62 ust. 1 eb ustawy o prokuraturze, ani tego, że wcześniejsze przyznanie im stawki piątej było tylko jednorazowym uhonorowaniem ich długoletniego stażu ogólnego. Podobnie błędne założenie przyjął Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Należy zatem stwierdzić, że wynagrodzenie zasadnicze prokuratora określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych 5 lat nienagannej pracy na danym stanowisku prokuratorskim (art. 62 ust. 1eb ustawy o prokuraturze). Z tego względu, wcześniejsze uzyskanie wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego na podstawie przejściowych przepisów art. 11 ust. 1 i 10 ust. 2 i 3 ustawy zmieniającej nie upoważnia pracodawcy służbowego do przyznania kolejnej stawki po upływie 5 lat od objęcia tego stanowiska a przed upływem kolejnych 5 lat pracy na tym stanowisku. Rozważane przepisy normujące wynagrodzenie prokuratorów i sędziów mają charakter ściśle bezwzględnie obowiązujący. Z tego względu pracodawca służbowy nie może przyznać prokuratorowi lub sędziemu

korzystniejszych warunków wynagradzania niż wynikające z przepisów. Zasada swobody korzystniejszego niż przepisy prawa pracy unormowania warunków umowy o pracę (stosunku pracy) (art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p. i w związku z art. 18 § 1 i 2 k.p.) nie ma bowiem w tym wypadku zastosowania (podobnie cyt. wyżej wyrok Sądu Najwyższego z 27 marca 2014 r., III PK 87/13). Taki charakter rozważanych przepisów, po nowelizacji z 2009 r., jest uzasadniony naczelnym celem tych przepisów, którym jest uniezależnienie wysokości wynagrodzenia sędziego lub prokuratora od czyjejkolwiek arbitralnej decyzji. W szczególności, uzyskanie wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego w tym samym sądzie lub jednostce prokuratury jest automatyczne w tym znaczeniu, że jej przyznanie nie zależy od decyzji jakiegokolwiek organu (np. prezesa właściwego sądu, prokuratora okręgowego, Ministra Sprawiedliwości). Wynagrodzenie zasadnicze sędziego lub prokuratora określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat nienagannej pracy na danym stanowisku sędziowskim lub prokuratorowskim (art. 91a § 3 p.u.s.p.; art. 62 ust. 1 eb ustawy o prokuraturze). Nie ma natomiast możliwości przyspieszenia uzyskania wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego, przez skrócenie okresu pięciu lat, o których stanowią te przepisy, poza awansem do wyższego sądu (art. 91a § 1 p.u.s.p.) lub wyższej jednostki prokuratury (art. 62 ust. 1 ba ustawy o prokuraturze) (por. K. Gonera, Komentarz do art. 91(a) ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych [w:] A. Górski (red.) Prawo o ustroju sądów powszechnych. Komentarz, Lex 2013). W rezultacie, przyznanie wyższej stawki przed wynikającym z przepisów terminem jest niedopuszczalne, jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. Oznacza to w szczególności, że jak już wskazano, powodowie uzyskali przysługujące im stawki wynagrodzenia, a strona pozwana nie mogła im przyznać stawek wyższych. Z tych względów trafny okazał się kasacyjny zarzut naruszenia przez zaskarżony wyrok art. 62 ust. 1eb ustawy o prokuraturze i art. 11 ust. 1 i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy zmieniającej, przez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że pozwana miała możliwość przyznania powodom innych stawek wynagrodzenia niż to uczyniła w stosunku do każdego z nich w stanie faktycznym ustalonym w postępowaniu przed Sądami pierwszej i drugiej instancji. Taki stan rzeczy nie oznaczał dyskryminacji powodów.

Dyskryminacją jest bowiem nieusprawiedliwione obiektywnymi powodami gorsze traktowanie pracownika ze względu na niezwiązane z wykonywaną pracą cechy lub właściwości dotyczące go osobiście i istotne ze społecznego punktu widzenia, np. wymienione w art. 18^{3a} § 1 k.p., bądź ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2012 r., II PK 82/12, OSNP 2013 nr 17-18, poz. 202). Taka sytuacja w okolicznościach sprawy nie miała miejsca. W szczególności, wbrew przekonaniu Sądu Okręgowego, data zatrudnienia nie ma cech tak zdefiniowanego powodu (kryterium) dyskryminacji. Z tego względu trafnie zarzucono w skardze kasacyjnej naruszenie art. 11³, art. 18^{3a} § 1 i 2, art. 18^{3b} § 1 pkt 2 i art. 18^{3d} k.p.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 108 § 2 w związku z 398²¹ k.p.c.